KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 9.11.2005
COM(2005) 558 końcowy

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie europejskim z Serbią i Czarnogórą, w tym z Kosowem w rozumieniu rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 10 czerwca 1999 r.

(przedstawiony przez Komisję)

{SEC (2005) 1423}
{SEC (2005) 1428}

UZASADNIENIE

Rada Europejska obradująca w Salonikach w dniach 19 i 20 czerwca 2003 r. ponownie wyraziła swoje zdecydowanie, by w pełni i skutecznie popierać perspektywę europejską krajów Bałkanów Zachodnich. Rada Europejska zatwierdziła też Konkluzje Rady z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie Bałkanów Zachodnich, w tym załącznik „Agenda z Salonik dla Bałkanów Zachodnich: w kierunku integracji europejskiej", który wprowadził instrument partnerstw europejskich jako środek urzeczywistnienia perspektywy europejskiej krajów Bałkanów Zachodnich.

Na początku 2004 r. Komisja przedstawiła pierwszy dokument partnerstwa z Serbią i Czarnogórą, w tym z Kosowem w rozumieniu rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 10 czerwca 1999 r. Rada przyjęła ten dokument dnia 14 czerwca 2004 r. Komisja uważa za właściwe uaktualnienie tego pierwszego partnerstwa na podstawie ustaleń przyjętych w sprawozdaniu z postępów Serbii i Czarnogóry z 2005 r.

Niniejsze odnowione partnerstwo europejskie opiera się na przepisach rozporządzenia Rady (WE) nr 533/2004 z dnia 22 marca 2004 r. Zawiera ono wykaz krótko- i średnioterminowych priorytetów przygotowań Serbii i Czarnogóry do dalszej integracji z Unią Europejską. Oczekuje się, że w odpowiedzi na dokument partnerstwa europejskiego, właściwe władze Serbii i Czarnogóry opracują plan, obejmujący harmonogram i konkretne środki, które Serbia i Czarnogóra zamierzają w tym celu realizować. Ponieważ Kosowo obecnie znajduje się pod tymczasową administracją międzynarodową na mocy rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, należy opracować – pod zwierzchnictwem tymczasowej administracji ONZ w Kosowie – odrębny plan w sprawie priorytetów dotyczących Kosowa. Komisja będzie systematycznie śledzić postęp w realizacji tych priorytetów poprzez sprawozdania z postępów oraz poprzez struktury powołane w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

Priorytety partnerstwa europejskiego powinny stać się podstawą programowania pomocy finansowej Wspólnoty, która będzie nadal świadczona z wykorzystaniem właściwych instrumentów finansowych, a w szczególności rozporządzenia Rady (WE) nr 2666/2000 z dnia 5 grudnia 2000 r. (CARDS).

Decyzja Rady, której dotyczy wniosek, nie ma skutków finansowych. W związku z powyższym Komisja wzywa Radę do przyjęcia dołączonego projektu decyzji Rady.

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie europejskim z Serbią i Czarnogórą, w tym z Kosowem w rozumieniu rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 10 czerwca 1999 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 533/2004 w sprawie ustanowienia europejskiego partnerstwa w ramach procesu stabilizacyjnego i stowarzyszeniowego, a w szczególności jego art. 2[1],

uwzględniając wniosek Komisji,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rada Europejska zatwierdziła zastosowanie instrumentu partnerstw europejskich jako środka urzeczywistnienia perspektywy europejskiej krajów Bałkanów Zachodnich w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

(2) Art. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 533/2004 stanowi, że na wniosek Komisji Rada ustali kwalifikowaną większością głosów zasady, priorytety oraz warunki, które należy zawrzeć w partnerstwie europejskim, jak również wszelkie dalsze ich zmiany.

(3) Rozporządzenie Rady (WE) nr 533/2004 stanowi również, że kontrolę realizacji partnerstw europejskich zapewnia się w oparciu o mechanizmy ustanowione na mocy procesu stabilizacji i stowarzyszenia oraz o sprawozdania z postępów przedstawiane przez Komisję.

(4) Właściwe jest uaktualnienie pierwszego dokumentu partnerstwa europejskiego w celu ustalenia nowych priorytetów dalszych prac na podstawie ustaleń zawartych w sprawozdaniu z postępów z 2005 r. w sprawie przygotowań Serbii i Czarnogóry oraz Kosowa w rozumieniu rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 10 czerwca 1999 r., zwanego dalej „Kosowem (RRBONZ nr 1244)", do dalszej integracji z Unią Europejską.

(5) W celu przygotowania do dalszej integracji z Unią Europejską, właściwe władze Serbii i Czarnogóry powinny opracować plan, obejmujący harmonogram i konkretne środki, w sprawie priorytetów niniejszego partnerstwa europejskiego. Ponieważ Kosowo obecnie znajduje się pod tymczasową administracją międzynarodową na mocy rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych,

[1] Dz.U. L 86 z 24.3.2004, str. 1

należy opracować – pod zwierzchnictwem tymczasowej administracji ONZ w Kosowie – odrębny plan w sprawie priorytetów dotyczących Kosowa.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 533/2004 w Załączniku stanowiącym integralną część niniejszej decyzji określono zasady, priorytety i warunki partnerstwa europejskiego z Serbią i Czarnogórą, w tym z Kosowem (RRBONZ nr 1244).

Artykuł 2

Realizacja partnerstwa europejskiego będzie analizowana w oparciu o mechanizmy ustanowione w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia oraz o sprawozdania z postępów przedstawiane przez Komisję.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja wchodzi w życie trzeciego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli, dn. r.

W imieniu Rady
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

SERBIA I CZARNOGÓRA, W TYM KOSOWO: PARTNERSTWO EUROPEJSKIE - 2005 R.

1. WSTĘP

Rada Europejska zatwierdziła zastosowanie instrumentu partnerstw europejskich jako środka urzeczywistnienia perspektywy europejskiej krajów Bałkanów Zachodnich w ramach procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

Pierwszy dokument partnerstwa z Serbią i Czarnogórą, w tym Kosowem (RRBONZ nr 1244) Rada przyjęła dnia 14 czerwca 2004 r. Właściwe jest uaktualnienie tego pierwszego partnerstwa na podstawie ustaleń zawartych w przedstawionym przez Komisję sprawozdaniu z postępów Serbii i Czarnogóry, w tym Kosowa (RRBONZ nr 1244) z 2005 r. W drugim dokumencie partnerstwa europejskiego wymieniono nowe priorytety działań. Te nowe priotytety odpowiadają konkretnym potrzebom i danemu etapowi przygotowań, a w razie konieczności będą uaktualniane. Partnerstwo europejskie ustanawia także wytyczne w sprawie pomocy finansowej dla Serbii i Czarnogóry, w tym Kosowa (RRBONZ nr 1244).

Oczekuje się, że właściwe władze Serbii i Czarnogóry opracują plan, obejmujący harmonogram i konkretne środki, w sprawie priorytetów zawartych w tym partnerstwie. Ponieważ Kosowo obecnie znajduje się pod tymczasową administracją międzynarodową, na mocy rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, należy opracować – pod zwierzchnictwem tymczasowej administracji ONZ w Kosowie – odrębny plan w sprawie priorytetów dotyczących Kosowa.

2. ZASADY

Proces stabilizacji i stowarzyszenia nadal stanowi ramy europejskich dążeń krajów Bałkanów Zachodnich aż do przyszłego przystąpienia tych krajów do UE.

Główne priorytety określone w tych ramach wiążą się ze zdolnością do spełnienia kryteriów określonych przez Radę Europejską w Kopenhadze w 1993 r. oraz warunków ustanowionych dla procesu stabilizacji i stowarzyszenia, w szczególności warunków określonych przez Radę w swoich konkluzjach z dnia 29 kwietnia 1997 r. oraz z 21 i 22 czerwca 1999 r., treścią deklaracji końcowej Szczytu w Zagrzebiu z dnia 24 listopada 2000 r., oraz treścią Agendy z Salonik.

3. PRIORYTETY

Priorytety wymienione w obecnym dokumencie partnerstwa europejskiego wybrano w oparciu o założenie, że realistyczne jest oczekiwanie od Serbii i Czarnogóry, w tym Kosowa (RRBONZ nr 1244) ich pełnej realizacji lub osiągnięcia znaczących postępów w ich realizacji w ciągu najbliższych kilku lat. Wprowadza się rozróżnienie między priorytetami krótkoterminowymi, których realizacji oczekuje się w okresie od roku do dwóch lat, oraz priorytetami średnioterminowymi, których realizacji oczekuje się w ciągu trzech do czterech lat. Priorytety te dotyczą zarówno samego prawodawstwa, jak i jego wdrażania.

Ze względu na znaczne koszty, których wymaga spełnienie wszystkich wymogów UE, a także na złożoność tych wymogów w niektórych dziedzinach, w partnerstwie nie wymieniono na obecnym etapie wszystkich ważnych zadań. Przyszłe partnerstwa uwzględniać będą dalsze priorytety, w zależności od postępów czynionych przez kraj, o którym mowa.

Wśród priorytetów krótkoterminowych wyróżniono priorytety kluczowe, które przedstawiono łącznie na początku list priorytetów. Kolejność priorytetów kluczowych na liście nie oznacza uporządkowania ich według ich wagi.

Priorytety dotyczące Serbii i Czarnogóry oraz priorytety dotyczące konkretnie Kosowa przedstawiono na odnośnych listach poniżej.

4. PROGRAMOWANIE

Pomoc Wspólnoty udzielana krajom Bałkanów Zachodnich w ramach Procesu Stablizacji i Stowarzyszenia świadczona będzie w oparciu o istniejące instrumenty finansowe, w szczególności o rozporządzenie Rady (WE) nr 2666/2000[2]. Zgodnie z powyższym niniejsza decyzja nie niesie ze sobą skutków finansowych. Serbia i Czarnogóra, w tym Kosowo (RRBONZ nr 1244), mogą mieć dostęp do finansowania w ramach programów wielostronnych i horyzontalnych

5. WARUNKOWOŚĆ

Pomoc wspólnotowa dla państw Bałkanów Zachodnich w ramach Procesu Stabilizacji i Stowarzyszenia jest uzależniona od dalszych postępów w spełnianiu kryteriów kopenhaskich, jak również od postępu w spełnianiu priorytetów niniejszego partnerstwa europejskiego. Niewypełnienie tych warunków może prowadzić do podjęcia przez Radę odpowiednich środków na podstawie art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 2666/2000[3]. Pomoc Wspólnoty może również podlegać warunkom określonym przez Radę w jej konkluzjach z dnia 29 kwietnia 1997 r. i 21-22 czerwca 1999 r., zwłaszcza w odniesieniu do zobowiązania się przez beneficjentów pomocy do przeprowadzenia reform demokratycznych, gospodarczych i instytucjonalnych.

6. MONITOROWANIE

Wdrażanie partnerstwa europejskiego będzie analizowane z zastosowaniem mechanizmów ustanowionych na mocy procesu stabilizacji i stowarzyszenia, w szczególności rocznych sprawozdań przedstawianych przez Komisję.

SERBIA I CZARNOGÓRA[4]

3.1. Priorytety krótkoterminowe

Priorytety kluczowe

– Pełne przestrzeganie Karty Konstytucyjnej oraz zapewnienie skutecznego funkcjonowania Związku Państw (w szczególności w odniesieniu do właściwości Sądu Krajowego , funkcjonowania Parlamentu Związku Państw oraz przyjęcia prawodawstwa w dziedzinie trwałego finansowania Związku Państw); konstruktywne podejście do wdrażania decyzji o podziale kompetencji między Związek Państw a Republiki.

– Dalsze konsekwentne wysiłki na rzecz wdrożenia reformy administracji publicznej, w tym systemu wynagradzania pracowników służby cywilnej, w celu zapewnienia przejrzystości zatrudniania,

---

[2] Dz.U. L 306 z 7.12.2000, str.1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2415/2001 (Dz.U.) L 327 z 12.12.2001, str. 3.

[3] Artykuł 5 rozporządzenia Rady 2666/2000:
„1. Szacunek dla zasad demokracji i państwa prawnego oraz dla praw człowieka i praw mniejszości, a także podstawowych wolności jest zasadniczym elementem stosowania niniejszego rozporządzenia i warunkiem wstępnym kwalifikowania się do pomocy Wspólnoty. Jeżeli zasady te nie są respektowane, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną może na wniosek Komisji podjąć odpowiednie środki.
2. Pomoc Wspólnoty może również podlegać warunkom określonym przez Radę w jej konkluzjach z dnia 29 kwietnia 1997 r., szczególnie w zakresie podejmowania się przez beneficjentów pomocy przeprowadzenia demokratycznych, gospodarczych i instytucjonalnych reform”.

[4] Z wyłączeniem Kosowa w rozumieniu rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych.

profesjonalizmu oraz rozliczalności tej służby; w szczególności wzmocnienie struktur odpowiedzialnych za integrację europejską na wszystkich szczeblach (zwłaszcza w odniesieniu do resortów i parlamentów) oraz poprawa współpracy miedzy nimi.

– Zdecydowana realizacja reformy sądownictwa w celu zagwarantowania jego niezależności, profesjonalizmu i wydajności; w szczególności przegląd systemu zatrudniania oraz kształtowania przebiegu pracy zawodowej w celu oparcia ich na kryteriach merytorycznych i zawodowych, unikania wpływów politycznych oraz zapewnienia mianowania na czas nieokreślony na stanowiskach sędziowskich.

– Zapewnienie skuteczności demokratycznej kontroli nad siłami zbrojnymi poprzez wzmocnienie kontroli parlamentarnej oraz stworzenie przejrzystych zasad zarządzania finansami.

– Zapewnienie pełnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii (MTKJ).

– Pełne przestrzeganie RRBONZ nr 1244 oraz intensyfikacja dialogu z Prisztiną. Wykazanie konstruktywnego podejścia do sprawy Kosowa.

Wymogi polityczne

DEMOKRACJA I PRAWORZĄDNOŚĆ

Sprawy konstytucyjne

– Zmiana Konstytucji obu Republik w celu dostosowania ich do norm europejskich.

Wybory

– W *Serbii*: Dokończenie reformy ordynacji wyborczej (w tym przepisów dotyczących spisu wyborców), zgodnie z zaleceniami Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka; pełne wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie finansowania partii politycznych.

– W *Czarnogórze*: Odpolitycznienie administracji wyborczej zgodnie z zaleceniami Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka oraz stworzenie przejrzystych zasad ramowych finansowania kampanii wyborczych.

Administracja publiczna

– W *Serbii*: Wdrożenie prawodawstwa w sprawie powołania Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. W *Czarnogórze*: Wzmocnienie zdolności administracyjnej Biura Rzecznika Praw Obywatelskich; zapewnienie właściwych działań następczych podejmowanych w wyniku zaleceń Rzecznika.

Sądownictwo

– W obu *Republikach*: Przyjęcie i wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie obowiązkowego kształcenia i doskonalenia zawodowego sędziów, prokuratorów i sądowego personelu pomocniczego oraz wzmocnienie ośrodków szkoleniowych; rozpoczęcie racjonalizacji systemu sądownictwa i modernizacji postępowania sądowego, szczególnie w dziedzinie prawa handlowego. Wzmocnienie niezależności prokuratury, szczególnie jej wydziałów do spraw przestępczości zorganizowanej. W *Serbii*: Wzmocnienie urzędu prokuratora do spraw zbrodni wojennych; powołanie sądów administracyjnych i apelacyjnych.

Polityka zwalczania korupcji

– W obu *Republikach*: Pełne wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie konfliktu interesów.

– W *Serbii*: Przyjęcie i wdrożenie kompleksowej strategii zwalczania korupcji, a następnie szczegółowych planów działań w tej dziedzinie, w szczególności poprzez powołanie organu właściwego do ich wdrażania.

– W *Czarnogórze*: wdrożenie kompleksowej strategii zwalczania korupcji, w szczególności poprzez powołanie organu właściwego do jej wdrażania.

PRAWA CZŁOWIEKA I OCHRONA MNIEJSZOŚCI

– Wypełnienie wszystkich obowiązków wynikających z członkostwa w Radzie Europy. Zapewnienie skutecznej realizacji tych obowiązków, w całym Związku Państw, zwłaszcza w odniesieniu do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Europejskiej Konwencji o Zapobieganiu Torturom.

– W obu *Republikach*: Podejmowanie kompleksowych i przejrzystych działań we wszystkich domniemanych przypadkach niewłaściwego traktowania osób. Wzmocnienie służb kontroli wewnętrznej zajmujących się niewłaściwym traktowaniem osób przez pracowników organów egzekwowania prawa.

– W obu *Republikach*: Poprawa warunków w więzieniach, zwłaszcza w odniesieniu do grup szczególnie zagrożonych, np. młodocianych przestępców; właściwe monitorowanie warunków odbywania kary przez osoby odbywające kary wieloletnie oraz skazanych za przestępstwa zorganizowane; zapewnienia dalszych szkoleń pracowników więziennictwa oraz poprawa stanu obiektów przeznaczenia specjalnego. W *Serbii*: wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie wykonywania kary.

– Przyjęcie kompleksowego prawodawstwa w dziedzinie przeciwdziałania dyskryminacji.

– W *Serbii*: Egzekwowanie prawa w dziedzinie środków przekazu. Skuteczne zapewnienie niezależności Rady Radiofonii i Telewizji, a także sprawiedliwego i przejrzystego przydzielania częstotliwości nadawcom. Zapewnienie pełnego i terminowego przekształcenia radia i telewizji państwowych w nadawców publicznych; dokończenie procesu przekształcania Radia i Telewizji Serbskiej w nadawcę publicznego zgodnie z normami europejskimi. Pełne wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie swobodnego dostępu do informacji. W *Czarnogórze*: Przyjęcie prawodawstwa zapewniającego dostęp do informacji publicznych. Kontynuacja procesu przekształcania Radia i Telewizji Czarnogórskiej w nadawcę publicznego.

– W *Serbii*: Sprzyjanie rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, poprzez wsparcie finansowe oraz inne, zwłaszcza poprzez przyjęcie ustawy o stowarzyszeniach oraz prawodawstwa w sprawie statusu prawnego zagranicznych organizacji pozarządowych. W *Czarnogórze*: Przyjęcie strategii w dziedzinie współpracy między organizacjami pozarządowymi a organami rządowymi.

– W *Serbii*: Przyjęcie właściwego prawodawstwa w dziedzinie zwrotu mienia i zapewnienie jego pełnego wdrożenia, szczególnie poprzez uregulowanie kwestii (państwowego) mienia komunalnego. W *Czarnogórze*: Pełne wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie zwrotu mienia.

– Zapewnienie właściwej współpracy między *Związkiem Państw* a *Republikami* oraz – tam, gdzie to właściwe – między szczeblami regionalnymi i lokalnymi w sprawie podstawy prawnej dla ochrony praw mniejszości oraz faktycznej ochrony tych praw w praktyce. Wdrożenie strategii oraz planów działań w sprawie integracji Romów, w tym powracających uchodźców. W *Serbii*: Usprawnienie funkcjonowania Rad Krajowych mniejszości. Propagowanie dobrych stosunków między grupami etnicznymi, zwłaszcza poprzez właściwe działania w dziedzinie edukacji. Propagowanie obecności

mniejszości w organach wymiaru sprawiedliwości oraz egzekwowania prawa. W *Czarnogórze*: Przyjęcie ustawy o ochronie praw mniejszości.

SPRAWY REGIONALNE I ZOBOWIĄZANIA MIĘDZYNARODOWE

– Pełne przestrzeganie postanowień Układu z Dayton.

– Intensyfikacja współpracy regionalnej i dobrych stosunków sąsiedzkich. Zawarcie i wdrożenie umów z krajami sąsiednimi, szczególnie w dziedzinach wolnego handlu, współpracy transgranicznej, zwalczania przestępczości zorganizowanej, nielegalnego handlu i przemytu, współpracy sądowniczej, zarządzania granicami, ochrony środowiska, transportu i energii.

– Zapewnienie właściwej współpracy między *Związkiem Państw* a *Republikami* w sprawie podstawy prawnej dla ochrony praw uchodźców i przesiedleńców wewnętrznych oraz faktycznej ochrony tych praw w praktyce. Uchylenie wszelkich przepisów dyskryminujących poszczególne grupy, szczególnie w *Czarnogórze* w odniesieniu do rynku pracy, korzystania z praw własności, możliwości zadośćuczynienia prawnego oraz nabywania obywatelstwa; zapewnienie swobodnego dostępu do służby zdrowia oraz możliwości swobodnego uzyskiwania dokumentów tożsamości. Zagwarantowanie prawa do realnego wyboru między trwałym powrotem a integracją.

Kryteria gospodarcze

W *Serbii*:

– Utrzymanie stabilności makroekonomicznej. Kontynuacja niezbędnych dostosowań i konsolidacji fiskalnych jako wkładu w niwelowanie nierównowagi w obrotach zagranicznych oraz powstrzymywanie presji inflacyjnej. Utrzymanie ostrożnego stanowiska w polityce pieniężnej, popartego właściwą polityką kursową. Realizacja umiarkowanej polityki płacowej oraz unikanie podwyżek wynagrodzeń w sektorze publicznym przekraczających przyrost wydajności. Monitorowanie szybkiego wzrostu działalności kredytowej i właściwe dostosowanie zasad ostrożnościowych. Dalsze prace nad opracowaniem i wdrożeniem reformy systemu emerytalno-rentowego oraz dalsza reforma systemu ubezpieczeń zdrowotnych.

– Dalsze działania na rzecz ograniczania szarej strefy oraz poszerzenie bazy podatkowej poprzez wdrożenie Systemu Zarządzania Wydatkami Publicznymi (skarb państwa, publiczna wewnętrzna kontrola finansowa) oraz kompleksowe reformy podatkowe, prowadzące do zmniejszenia liczby zwolnień podatkowych oraz obniżenia stawek, szczególnie w odniesieniu do kosztów pracy

– Przyspieszenie restrukturyzacji i prywatyzacji dużych przedsiębiorstw bedących własnością społeczną oraz przedsiębiorstw państwowych, w celu poprawy dyscypliny finansowej i biznesowej. Kontynuacja postępowań upadłościowych wobec wysoce zadłużonych i ponoszących straty przedsiębiorstw będących własnością społeczną, w celu zmniejszenia strat parafiskalnych. Przyspieszenie restrukturyzacji dużych publicznych przedsiębiorstw użyteczności publicznej. Zapewnienie przydziału właściwych środków budżetowych na pokrycie kosztów zwolnień i kosztów restrukturyzacji.

– Dokończenie reformy sektora bankowego, ze szczególnym uwzględnieniem prywatyzacji banków państwowych. Dalsza prywatyzacja i restrukturyzacja sektora ubezpieczeniowego.

– Reforma systemu cen regulowanych i urzędowych. W szczególności dalsze dostosowywanie cen energii do poziomu zapewniającego zwrot ponoszonych kosztów, a także stopniowe zastępowanie stosowanych obecnie dopłat dla odbiorców o niskich dochodach przelewami bezpośrednimi.

– Stworzenie stabilnego i sprawnie funkcjonującego rynku gruntów i nieruchomości. Przygotowanie prawodawstwa w dziedzinie katastru.

– Dalsze sprzyjanie wzrostowi zatrudnienia i zwalczanie bezrobocia, zwłaszcza poprzez reformy szkolnictwa zawodowego i rynku pracy, z udziałem wszystkich istotnych podmiotów; poprawa jakości funkcjonowania publicznych urzędów zatrudnienia oraz zapewnienie właściwej obsady kadrowej i finansowania realizacji polityki w tym zakresie.

– Dalsze niezbędne zmiany w polityce handlowej Serbii w celu zapewnienia ich zgodności z autonomicznymi środkami handlowymi, z zasadami obowiązującymi w ramach WTO oraz postanowieniami przyszłego układu o stablilizacji i stowarzyszeniu.

W *Czarnogórze*:

– Utrzymanie stabilności makroekonomicznej. Utrzymanie niezbędnych dostosowań i konsolidacji fiskalnych w celu zniwelowanie nierównowagi w obrotach zagranicznych.

– Wdrożenie systemu zarządzania wydatkami publicznymi.

– Uruchomienie elastycznych mechanizmów cenowych na rynku pracy. Wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie zatrudnienia, poprawa jakości funkcjonowania publicznych urzędów zatrudnienia oraz zapewnienie właściwej obsady kadrowej i finansowania realizacji polityki w tym zakresie.

– Dalsza liberalizacja cen. Dalsze dostosowywanie cen energii do poziomu zapewniaj¹cego zwrot ponoszonych kosztów poprzez wdro¿enie nowego systemu ustalania taryf op³at za energiê elektryczn¹. Stopniowe zastępowanie stosowanych obecnie dopłat dla odbiorców o niskich dochodach przelewami bezpośrednimi.

– Szybsza restrukturyzacja przedsiębiorstw państwowych. Dokończenie prywatyzacji przedsiębiorstw będących własnością społeczną. Przyjęcie i wdrożenie ustawy o nadzorze ubezpieczeń.

– Stworzenie stabilinego i sprawnie funkcjonującego rynku gruntów i nieruchomości. Przyjęcie ustawy o planowaniu przestrzennym oraz ustawy o gruntach budowlanych, a także zapewnienie ich skutecznego wdrożenia.

– Dalsze niezbędne zmiany w polityce handlowej Czarnogóry w celu zapewnienia jej zgodności z autonomicznymi środkami stosowanymi w handlu, z zasadami obowiązującymi w ramach WTO oraz postanowieniami przyszłego Układu o Stablilizacji i Stowarzyszeniu.

Standardy europejskie

RYNEK WEWNĘTRZNY

– Usunięcie istniejących obecnie przeszkód i unikanie tworzenia nowych przeszkód na wspólnym rynku Związku Państw. Umożliwienie dostępu podmiotów krajowych i zagranicznych do całego rynku Związku Państw w odniesieniu do towarów, usług, kapitału i osób. Konsultowanie prawodawstwa oraz stosowanie zasady wzajemnego uznawania wszystkich decyzji podejmowanych w obu Republikach w dziedzinie dostępu do rynku.

Swobodny przepływ towarów

– Dalsze wysiłki na rzecz dostosowania do dorobku prawnego UE zasad i przepisów w dziedzinie normalizacji, certyfikacji, metrologii, akredytacji i oceny zgodności, w celu stworzenia warunków sprzyjających wymianie handlowej. Rozpoczęcie przyjmowania norm europejskich.

– W odniesieniu do działań mających wpływ na wymianę handlową – stworzenie wewnętrznych mechanizmów konsultacji i powiadamiania w sprawie nowych przepisów technicznych przed ich przyjęciem.

– Stworzenie ram prawnych oraz zapewnienie zdolności administracyjnej umożliwiających aktywną ochronę konsumentów, zgodnie z polityką UE w dziedzinie ochrony konsumentów.

Swobodny przepływ kapitału

– Wdrożenie systemu odpowiadających sobie rachunków bankowych w bankach handlowych w celu zapewnienia swobodnego przepływu kapitału między Republikami.

Cła i podatki

– Dalsze dostosowanie do dorobku prawnego UE krajowego prawodawstwa celnego i procedur celnych. Dalsza modernizacja administracji celnej w celu zapewnienia wysokiej zdolności administracyjnej oraz możliwości zwalczania korupcji, przestępczości transgranicznej oraz praktyk uchylania się od zobowiązań podatkowych. Poprawa współpracy administracyjnej oraz zapewnienie stałego przestrzegania obowiązków wynikających z wdrażania preferencyjnych środków handlowych (związanych z pochodzeniem).

– Dalsze dostosowanie do dorobku prawnego UE krajowego prawodawstwa podatkowego. Skuteczniejsze wdrażanie prawodawstwa podatkowego, z naciskiem na pobór i kontrolę należności podatkowych w celu ograniczenia nadużyć podatkowych.

– Przestrzeganie zasad kodeksu postępowania w dziedzinie opodatkowania przedsiębiorstw i zapewnienie zgodności nowych środków podatkowych z tymi zasadami.

Konkurencja

– Uruchomienie mechanizmów przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję i praktykom nadużywania pozycji dominującej, mających zastosowanie wobec wszystkich praktyk o skutkach szkodliwych dla konkurencji. Zapewnienie zdolności administracyjnej w celu skutecznego i niezależnego egzekwowania obowiązujących zasad.

– Wzmocnienie ośrodków koordynacji pomocy państwa oraz zapewnienie pełnej przejrzystości pomocy państwa, jako pierwszego kroku w stronę kontroli pomocy państwa.

Zamówienia publiczne

– Wdrożenie konsekwentnego i skutecznego systemu zamówień publicznych w obu Republikach. Zapewnienie przejrzystości stosowanych procedur, bez względu na wartość udzielanego zamówienia, oraz unikanie dyskryminujących rozróżnień między dostawcami z Serbii, Czarnogóry i UE.

Prawo własności intelektualnej

– Dalsze umocnienie ochrony praw własności intelektualnej poprzez przyjęcie zaległych ustaw i przepisów wykonawczych. Wprowadzenie sankcji karnych oraz poprawa zdolności instytucjonalnej do wdrażania i egzekwowania przepisów w tej dziedzinie, zwłaszcza w odniesieniu do służb granicznych.

Statystyka

– W obu *Republikach*: Opracowanie wiarygodnych statystyk ekonomicznych. Przyjęcie zmienionego statystycznego planu głównego w celu poprawy jakości danych statystycznych i rozszerzenia ich zakresu. Koordynacja wdrażania planu między Republikami oraz z Związkiem Państw. Usprawnienie systemu gromadzenia i przetwarzania danych statystycznych dotyczących rolnictwa, zgodnie z normami i metodami stosowanymi w UE; dokończenie procesu harmonizacji z nomenklaturą Systemu Zharmonizowanego za lata 2000-2002. W *Serbii*: Przyjęcie prawodawstwa w dziedzinie statystyki.

POLITYKA SEKTOROWA

Przemysł i MŚP

– W obu *Republikach*: Dalsze wdrażanie postanowień Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw.

– W *Serbii*: dalsze wdrażanie nowego systemu przyspieszonej rejestracji przedsiębiorstw oraz wprowadzenie krótszych procedur przyznawania koncesji. Dalsze wprowadzanie ocen skutków regulacji. Poprawa możliwości wyrażania interesów biznesu i jego reprezentacji. Dalszy rozwój struktur wspierających przedsiębiorczość na poziomie lokalnym i regionalnym (klastry, inkubatory, parki biznesowe i technologiczne).

– W *Czarnogórze*: Umocnienie roli nowo powołanej autonomicznej agencji promocji inwestycji. Kontynuacja prac nad przygotowaniem narodowego funduszu gwarancyjnego. Poprawa możliwości wyrażania interesów środowiska biznesu i konsultacji z nim. Wzmożenie wysiłków na rzecz uproszczenia systemu udzielania koncesji i przyspieszenia procedur ich udzielania. Wprowadzenie zasady „milczącej zgody" w koncesjonowaniu i rejestracji. Rozpoczęcie wprowadzania ocen skutków regulacji. Poprawa dostępności finansowania oraz rozwój struktur wspierających rozwój przedsiębiorczości na poziomie lokalnym/regionalnym (klastry, inkubatory, parki biznesowe i technologiczne).

Rolnictwo i rybołówstwo

– W *Serbii*: Dalsza poprawa zdolnoœci administracyjnej s³u¿¹cej formu³owaniu i wdra¿aniu polityki w odnoœnych dziedzinach. Przyjęcie i rozpoczęcie wdrażania ramowego prawodawstwa w dziedzinie bezpieczeństwa żywności, weterynarii i kwestii fitosanitarnych; modernizacja laboratoriów, inspektoratów i granicznych punktów kontroli weterynaryjnej, fitosanitarnej i sanitarnej; dokończenie tworzenia systemu identyfikacji i rejestracji bydła;

– W *Czarnogórze*: Dalsza poprawa zdolności administracyjnej służącej formułowaniu i wdrażaniu polityki w odnośnych dziedzinach. Wdrożenie przepisów ustawy o weterynarii (w tym w odniesieniu do produktów rybołówstwa) oraz poprawa sprawności laboratoriów weterynaryjnych i fitosanitarnych; wzmocnienie kontroli. Wzmożenie wysiłków na rzecz dostosowania prawa krajowego w dziedzinie weterynarii i kwestii fitosanitarnych do dorobku prawnego UE. Dostosowanie systemu identyfikacji i rejestracji bydła do wymogów UE.

Ochrona środowiska

– W *Serbii*: Dalsze zbliżanie prawodawstwa krajowego do prawa i norm obowiązujących w UE (w dziedzinie zanieczyszczenia powietrza, gospodarki odpadami i ochrony przyrody); przyjęcie i rozpoczęcia wdrażania Narodowej Strategii Ochrony Środowiska. Poprawa zdolności administracyjnej, zwłaszcza instytucji i organów odpowiedzialnych za planowanie, udzielanie zezwoleń, kontrole i nadzór, a także za zarządzanie projektami. Opracowanie wieloletniego planu finansowania inwestycji. Wdrożenie już przyjętego prawodawstwa, zwłaszcza w dziedzinach oceny skutków oddziaływania na środowisko oraz zanieczyszczeń przemysłowych. Rozpoczęcie budowy zakładu utylizacji i bezpiecznego usuwania odpadów niebezpiecznych. W *Czarnogórze*: Dalsze zbliżanie prawodawstwa krajowego do prawa i norm obowiązujących w UE, zwłaszcza w

odniesieniu do ramowego prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska. Wdrażanie i egzekwowanie przyjętego prawodawstwa. Opracowanie ogólnej strategii ochrony środowiska (woda, odpady, powietrze). Przyjęcie planu zagospodarowania przestrzennego; przyjęcie strategii zrównoważonego rozwoju oraz strategii sektorowych (zintegrowane zarządzanie strefa przybrzeżną, różnorodność biologiczna, zmiany klimatyczne). Poprawa zdolności administracyjnej.

Polityka transportowa

– Dokończenie programu realizowanego w tym obszarze oraz dostosowanie prawodawstwa krajowego w dziedzinie lotnictwa do dorobku prawnego UE w ramach przygotowania do uczestnictwa w Europejskiej Wspólnej Przestrzeni Lotniczej (ECAA).

– Wdrożenie postanowień Protokołu Ustaleń w sprawie rozwoju podstawowej sieci transportu regionalnego w Europie Południowo-Wschodniej, w tym Obserwatorium ds. Transportu.

– W *Serbii*: Przyjęcie i wdrożenie narodowej strategii w dziedzinie transportu (drogowego, kolejowego i lotniczego oraz żeglugi), z naciskiem na rentowność tego sektora. Wdrożenie przepisów ustawy o kolei. Dokończenie prac nad planem generalnym w dziedzinie żeglugi śródlądowej.

– W *Czarnogórze*: Wdrożenie przepisów ustawy o transporcie drogowym (w tym powołanie właściwych struktur wykonawczych). Rozpoczęcie przydzielania właściwych środków na utrzymanie infrastruktury transportowej i związanych z nią instytucji.

Energia

– Rozpoczęcie realizacji zobowiązań podjętych w ramach Traktatu Wspólnoty Energetycznej.

– W *Serbii*: Pełne wdrożenie ustawy energetycznej i zapewnienie sprawnego funkcjonowania niezależnej Agencji Regulacji Energetyki; kontynuacja audytów środowiskowych zakładów energetycznych oraz podjęcie działań wobec zakładów emitujących najwięcej zanieczyszczeń. Zapewnienie rozdziału zakresów działalności, w ramach przygotowań do restrukturyzacji i prywatyzacji. Wzmocnienie niezbędnych struktur administracyjnych. Dalszy postęp w pracach nad stworzeniem regionalnego rynku energii (także poprzez lepszą zdolność do łączenia się z innymi systemami).

– W *Czarnogórze*: Dokończenie prac nad strategią rozwoju energetyki, w tym strategią w dziedzinie efektywności energetycznej, i jej wdrożenie; poprawa zdolności administracyjnej Ministerstwa Gospodarki w dziedzinie energii; zapewnienie rozdziału zakresów działalności energetycznej przedsiębiorstwa energetycznego oraz restrukturyzacja tego przedsiębiorstwa. Wzmocnienie urzędu regulacji energetyki. Dokończenie restrukturyzacji i liberalizacji wewnętrznego rynku energii; prywatyzacja w tym sektorze i/lub umożliwienie działalności w nim partnerstw publiczno-prywatnych.

Społeczeństwo informacyjne i media

– W *Serbii*: Zapewnienie liberalizacji sektora komunikacji elektronicznej, niezależności i skuteczności organów regulacyjnych oraz przyjęcia i wdrożenia niezbędnego prawodawstwa i polityki w odnośnych sektorach.

– W *Czarnogórze*: Sprzyjanie konkurencji na rynku poprzez wzmocnienie roli Agencji Telekomunikacji, zwłaszcza poprzez stworzenie odpowiednich środków ochrony konkurencji oraz ustalenie warunków pobierania opłat za połączenia między operatorami.

Kontrola finansowa

– Opracowanie strategii publicznej wewnętrznej kontroli finansowej.

SPRAWIEDLIWOŚĆ, WOLNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

Wizy, kontrole graniczne, azyl i migracja

– Wypracowanie wspólnego podejścia na szczeblu całego *Związku Państw* w sprawie zintegrowanego zarządzania granicami oraz zapewnienie spójnego wdrażania tego podejścia na szczeblu *Republik*, zgodnie z właściwym Protokołem Ustaleń. Wdrożenie krótkoterminowych działań przyjętych przez rząd, w ramach realizacji ustaleń dokonanych na konferencji regionalnej w Ochrydzie w maju 2003 r. na temat bezpieczeństwa granic i zarządzania granicami.

– W *Serbii*: Podjęcie konkretnych działań na rzecz wdrożenia najlepszych praktyk straży granicznej; bezzwłoczna demilitaryzacja kontroli granicznych, przeprowadzona z zapewnieniem koordynacji z władzami Związku Państw.

– W *Czarnogórze*: Dalsze umocnienie cywilnej kontroli granic (w tym zapewnienie szkoleń i wyposażenia zgodnego z normami UE).

– Wypracowanie wspólnego podejścia na szczeblu *Związku Państw* w sprawach wizowych, azylowych i migracyjnych, zgodnego z Kartą Konstytucyjną, zwłaszcza poprzez pełną harmonizację systemów wizowych stosowanych w obu Republikach. Stworzenie mechanizmów monitorowania konsekwentnego wdrażania polityki w tych obszarach na szczeblu *Republik.*

– Przyjęcie ustaw o azylu w obu Republikach oraz zawarcie i wdrożenie umów o readmisji. W *Serbii*: poprawa zdolności instytucjonalnej i infrastruktury ośrodka przyjęć osób ubiegających się o azyl i uchodźców. W *Czarnogórze*: Budowa planowanych ośrodków przyjęć osób ubiegających się o azyl i uchodźców.

Pranie brudnych pieniędzy

– W obu *Republikach*: Sprawne wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie zwalczania praktyk prania brudnych pieniędzy oraz wzmocnienie jednostek wywiadu finansowego.

Narkotyki

– W obu *Republikach*: Poprawa zdolności instytucjonalnej umożliwiającej zwalczanie handlu narkotykami oraz opracowanie i rozpoczęcia wdrażania narodowej strategii antynarkotykowej zgodnie z przyjętą w UE strategią w dziedzinie narkotyków.

Policja

– Wdrożenie uzgodnionych instytucjonalnych ram współpracy między *Republikami* w zakresie sądownictwa i egzekwowania prawa, zwłaszcza poprzez pełne wdrożenie Protokołów Ustaleń podpisanych przez odnośnych ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

– W *Serbii*: Przyjęcie ustawy o policji w celu zapewnienia profesjonalizmu i rozliczalności tej służby.

– W *Czarnogórze*: Wdrożenie ustawy o policji i ustawy o Narodowej Agencji Bezpieczeństwa w celu zapewnienia profesjonalizmu i rozliczalności tych służb.

Zwalczanie przestępczości zorganizowanej i terroryzmu

– Stworzenie sprawnych mechanizmów instytucjonalnych służących współpracy między agencjami w obrębie *Republik* oraz sformalizowanie tej współpracy.

– W obu *Republikach*: Przyjęcie prawodawstwa w sprawie zajmowania majątku oraz stworzenie zdolności instytucjonalnej do przeprowadzania takich zajęć. Wzmocnienie wywiadu kryminalnego. Przyjęcie prawodawstwa w dziedzinie ochrony danych osobowych oraz podjęcie niezbędnych kroków w celu przygotowania do zawarcia porozumienia o współpracy z Europolem. Zaostrzenie walki z handlem ludźmi, w tym zapewnienie odpowiedniej pomocy i ochrony ofiarom.

– Poprawa wydajności współpracy międzynarodowej oraz wdrożenie właściwych konwencji międzynarodowych dotyczących zwalczania terroryzmu; poprawa współpracy i wymiany informacji między wszystkimi służbami bezpieczeństwa oraz z innymi państwami; zapobieganie praktykom finansowania i przygotowywania czynów terrorystycznych.

3.2. Priorytety średnioterminowe

Wymogi polityczne

DEMOKRACJA I PRAWORZĄDNOŚĆ

Administracja publiczna

– Dalsze wzmocnienie roli jednostek odpowiedzialnych za integrację europejską w poszczególnych resortach oraz wzmocnienie mechanizmów współpracy z Urzędami Integracji Europejskiej.

– W *Serbii*: Kontynuacja pełnego wdrażania ustawy o służbie cywilnej i ustawy o administracji publicznej. Wdrożenie właściwych działań w dziedzinie doskonalenia kadr w służbie cywilnej. Wzmocnienie zdolności instytucjonalnej administracji publicznej (do realizacji polityki oraz koordynacji międzyresortowej) na szczeblu centralnym i lokalnym; stworzenie scentralizowanego systemu płac. Umocnienie procesu tworzenia polityki gospodarczej. Przyjęcie i wdrożenie reformy decentralizacyjnej dającej możliwość skutecznego funkcjonowania samorządowi lokalnemu.

– W *Czarnogórze*: Zapewnienie trwałych podstaw dla działania urzędu do spraw zarządzania kadrami. Umocnienie procesu tworzenia polityki w tej dziedzinie. Wdrożenie reformy decentralizującej.

Reforma obronności

– Kontynuacja procesu restrukturyzacji i reformy sił zbrojnych, w tym – tam gdzie to właściwe – redukcja (z uwzględnieniem skutków społecznych), przekształcenie i prywatyzacja mienia wojskowego oraz przemysłu zbrojeniowego, a także poprawa przejrzystości i w dziedzinie cywilnej kontroli nad wojskiem.

Sądownictwo

– W *Serbii*: Przyjęcie narodowej strategii reformy sądownictwa, a następnie planu działań w tej dziedzinie, zwłaszcza w odniesieniu do mianowania sędziów, zatrudniania sędziów na okres próbny oraz niezależności prokuratury. Stworzenie i wdrożenie systemu informatycznego dla prokuratury wszystkich szczebli; zapewnienie wykonywania orzeczeń sądowych. Dalsze wzmocnienie zdolności instytucjonalnej w dziedzinie ścigania zbrodni wojennych, przy pełnym przestrzeganiu zobowiązań międzynarodowych w sprawie współpracy z MTKJ.

– W *Czarnogórze*: Zapewnienie właściwego funkjonowania ośrodka szkolenia pracowników sądownictwa. Wdrożenie strategii informatyzacji sądownictwa.

Polityka zwalczania korupcji

– Zapewnienie pełnego przestrzegania zapisów Konwencji ONZ o zwalczaniu korupcji.

PRAWA CZŁOWIEKA I OCHRONA MNIEJSZOŚCI

– Wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie przeciwdziałania dyskryminacji.

– Zapewnienie udziału dzieci niepełnosprawnych i pochodzących z mniejszości w podstawowym nurcie systemu oświaty; reforma systemu opieki nad dziećmi.

– Dalsze propagowanie integracji mniejszości i dobrych stosunków między grupami etnicznymi.

SPRAWY REGIONALNE I ZOBOWIĄZANIA MIĘDZYNARODOWE

– Ułatwianie integracji uchodźców, którzy zdecydowali się nie wracać do pierwotnego miejsca zamieszkania. W *Serbii*: Przyjęcie nowego prawodawstwa w sprawie uchodźców; dalsze wdrażanie narodowej strategii w tej dziedzinie. W *Czarnogórze*: Wdrożenie narodowej strategii w sprawie uchodźców, jako części całościowej strategii w dziedzinie integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Wymogi gospodarcze

W Serbii:

– Kontynuacja stabilnej polityki makroekonomicznej; kontynuacja niezbędnych dostosowań i konsolidacji fiskalnych w celu dalszego ograniczaania nierównowagi w obrotach zagranicznych oraz powstrzymywania presji inflacyjnej. Określenie priorytetów wydatków publicznych w rocznym i średniookresowym planowaniu budżetowym, w szczególności ograniczenie strat parafiskalnych części przedsiębiorstw państwowych i przedsiębiorstw będących własnością społeczną. Dalsza realizacja umiarkowanej polityki w dziedzinie wynagrodzeń. Dalsza realizacja reformy systemu emerytalno-rentowego i systemu ubezpieczeń zdrowotnych.

– Poprawa procesu przygotowywania budżetu i jakości zarządzania finansowego; intensywniejsza budowa zdolności instytucjonalnej w zakresie planowania budżetowego i wykonania budżetu w celu umożliwienia określania priorytetów budżetowych. Poprawa zarządzania finansowego na szczeblu centralnym i samorządowym.

– Ustanowienie skutecznych procedur wykrywania, rozpatrywania i ścigania domniemanych przypadków nadużyć i innych nieprawidłowości mających wpływ na fundusze krajowe i międzynarodowe.

– Kontynuacja procesu prywatyzacji dużych przedsiębiorstw państwowych i przedsiębiorstw będących własnością społeczną oraz – tam gdzie to właściwe – publicznych przedsiębiorstw użyteczności publicznej, w celu zwiększenia udziału sektora prywatnego w gospodarce.

– Umocnienie otoczenia biznesu jako wkład w rozwój sektora prywatnego i zatrudnienia, z zachowaniem konkurencyjności rynków, zasady jednakowych warunków działalności oraz dostępu do finansowania dzięki rozwojowi sektora finansowego.

– Poprawa funkcjonowania rynku gruntów i nieruchomości. Przyjęcie i wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie katastru oraz prawodawstwa dopuszczającego prywatną własność gruntów miejskich. Rozpoczęcie reformy gruntów; restrukturyzacja i prywatyzacja dużych gospodarstw rolnych.

– Kontynuacja reform niezbędnych do spełnienia zasad i zobowiązań w ramach WTO w celu przyspieszenia starań o członkostwo w WTO.

– Rozpoczęcie prac nad zintegrowaną polityką w dziedzinie badań naukowych i rozpoczęcie jej stosowania.

W Czarnogórze:

– Kontynuacja zrównoważonej polityki makroekonomicznej; kontynuacja niezbędnych dostosowań fiskalnych i konsolidacji fiskalnej w celu dalszego ograniczania nierównowagi w obrotach zagranicznych. Określenie priorytetów wydatków publicznych w krótko- i średniookresowym planowaniu budżetowym, w szczególności ograniczenie subwencji, transferów środków i kosztów wynagrodzeń pracowników służby cywilnej. Stałe obniżanie poziomu wydatków publicznych mierzonego ich udziałem w PKB.

– Poprawa procesu przygotowywania budżetu i jakości zarządzania finansowego; intensywniejsza budowa zdolności instytucjonalnej w zakresie planowania budżetowego i wykonania budżetu w celu umożliwienia określania priorytetów budżetowych. Poprawa zarządzania finansowego na szczeblu centralnym i samorządowym.

– Ustanowienie skutecznych procedur wykrywania, rozpatrywania i ścigania domniemanych przypadków nadużyć i innych nieprawidłowości mających wpływ na fundusze krajowe i międzynarodowe.

– Umocnienie roli otoczenia biznesu jako wkład w rozwój sektora prywatnego i zatrudnienia, z zachowaniem konkurencyjności rynków, zasady jednakowych warunków działalności oraz dostępu do finansowania dzięki rozwojowi sektora finansowego. Uproszczenie postępowania sądowego w sprawach handlowych.

– Kontynuacja reform niezbędnych do spełnienia zasad i zobowiązań w ramach WTO w celu przyspieszenia starań o członkostwo w WTO.

– Rozpoczęcie prac nad zintegrowaną polityką w dziedzinie badań naukowych i rozpoczęcie jej stosowania.

Standardy europejskie

RYNEK WEWNĘTRZNY

Swobodny przepływ kapitału

– Dalsza liberalizacja krótko- i średniookresowych przepływów kapitału, w obu *Republikach.*

Swobodny przepływ towarów

– Dalsze prace normalizacyjne, zwłaszcza poprzez przyjmowanie norm europejskich. Dalsze przenoszenie do prawa krajowego dyrektyw opartych na nowym i globalnym podejściu oraz dyrektyw opartych na starym podejściu. Powołanie struktury nadzoru rynkowego wymaganej w prawie wspólnotowym.

Cła i podatki

– Zapewnienie dalszego zbliżania do wspólnotowego dorobku prawnego obowiązującego w Serbii i Czarnogórze prawodawstwa w dziedzinie ceł i podatków do wspólnotowego dorobku prawnego;

dalsza poprawa zdolności administracyjnej do wdrażania prawodawstwa celnego oraz walki z korupcją, przestępczością transgraniczną i praktyką uchylania soe od zobowiązań podatkowych.

– Poprawa przejrzystości oraz jakości wymiany informacji z Państwami Członkowskimi UE w celu ułatwienia egzekwowania środków zapobiegających unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich.

– ***Statystyka***

– W obu *Republikach*: Opracowanie wiarygodnych statystyk ekonomicznych. Budowa zdolności instytucjonalnej do opracowywania i publikowania podstawowych danych statystycznych, zharmonizowanych z normami europejskimi, w dziedzinie statystyki przedsiębiorstw, statystyki rynku pracy oraz rachunków narodowych.

POLITYKA SEKTOROWA

Przemysł i MŚP

– W obu *Republikach*: Wdrożenie postanowień Europejskiej Karty Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Rolnictwo i rybołówstwo

– W *Serbii*: Dalsza budowa zdolności administracyjnej służącej formułowaniu i wdrażaniu polityki w odnośnych dziedzinach. Opracowanie i rozpoczęcie wdrażania polityki rozwoju obszarów wiejskich. Dalsze umacnianie prawodawstwa i systemów kontroli w sprawach weterynaryjnych, sanitarnych, fitosanitarnych i związanych z bezpieczeństwem żywności, w tym w odniesieniu do laboratoriów w sektorze winiarskim. Poprawa w dziedzinie gospodarki odpadami i ograniczenie zanieczyszczeń rolniczych. Wzmocnienie systemów funkcjonujących na rynku rolnym i rynku żywności, w tym w dziedzinie kontroli jakości i HACCP; ograniczenie zakłóceń polityki prowadzonej wobec rynków rolnych oraz reforma Dyrekcji Rezerw Towarowych. Rozszerzenie identyfikacji i rejestracji zwierząt na inne gatunki. Przygotowanie programu modernizacji zakładów przetwórstwa żywności w celu spełnienia norm UE.

– W *Czarnogórze*: Dalsza budowa zdolności administracyjnej służącej formułowaniu i wdrażaniu polityki w odnośnych dziedzinach. Opracowanie i rozpoczęcie wdrażania polityki rozwoju obszarów wiejskich. Poprawa zdolności instytucjonalnej w dziedzinie bezpieczeństwa żywności. Przygotowanie programu modernizacji zakładów przetwórstwa żywności w celu spełnienia norm UE. Rozpoczęcie działań mających na celu identyfikację owiec i kóz oraz rejestrację ich przemieszczania. Rozpoczęcie działań mających na celu zapewnienie skutecznej kontroli produkcji przydomowej, zwłaszcza w odniesieniu do produktów objętych specjalnymi wymogami UE. Podjęcie działań na rzecz zbliżenia polityki rybołówstwa do norm obowiązujących w UE, szczególnie w dziedzinie gospodarki zasobami, systemu inspekcji i kontroli oraz polityki rynkowej i strukturalnej.

Ochrona środowiska

– W obu *Republikach*: Dalsze wdrażanie i egzekwowanie prawodawstwa zbliżonego do prawa UE. Dalsze wdrażanie prawodawstwa w dziedzinie oceny oddziaływania na środowisko. Ratyfikacja protokołu z Kioto i rozpoczęcie wdrażania jego postanowień. Zapewnienie odpowiednich ram finansowych dla wdrażania średnio- i długookresowej polityki ochrony środowiska.

– W *Serbii*: Przyjęcie i rozpoczęcie wdrażania strategii w dziedzinie zanieczyszczenia powietrza, gospodarki odpadami i ochrony przyrody. Dalsze wdrażanie Narodowej Strategii Ochrony Przyrody oraz strategii w dziedzinie ochrony wód. Dalsze umacnianie zdolności administracyjnej

instytucji i organów odpowiedzialnych za ochronę środowiska naturalnego; rozpoczęcie wdrażania wieloletniego planu finansowania inwestycji. Ukończenie budowy zakładu unieszkodliwiania i bezpiecznego usuwania odpadów niebezpiecznych.

– W *Czarnogórze*: Dalsze zbliżanie prawodawstwa krajowego do prawa i norm obowiązujących w UE, zwłaszcza w odniesieniu do prawodawstwa w dziedzinie zanieczyszczenia powietrza i wody oraz w dziedzinie odpadów. Rozpoczęcie wdrażania planu zagospodarowania przestrzennego oraz ogólnej strategii ochrony środowiska. Opracowanie ogólnej strategii ochrony środowiska (woda, odpady, powietrze). Rozpoczęcie wdrażania strategii zrównoważonego rozwoju oraz strategii sektorowych (zintegrowane zarządzanie strefa przybrzeżną, różnorodność biologiczna, zmiany klimatyczne). Dalsza poprawa zdolności administracyjnej resortów i organów odpowiedzialnych za planowanie, udzielanie zezwoleń, kontrole i nadzór, a także za zarządzanie projektami w dziedzinie ochrony środowiska.

Polityka transportowa

– W obu *Republikach*: Wzmocnienie procesu budowy zdolności instytucjonalnej, w tym zdolności opracowywania projektów dużych inwestycji. Dalsze przydzielanie wystarczających środków na utrzymanie infrastruktury transportowej i związanych z nią instytucji.

– Wdrożenie zobowiązań międzynarodowych w ramach konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej oraz poprawa bezpieczeństwa floty morskiej zgodnie z Protokołem Ustaleń z Paryża.

Energia

– W obu *Republikach*: Przyjęcie i wdrożenie długofalowej strategii zrównoważonej ekologicznie polityki energetycznej.

– Dalsza realizacja zobowiązań regionalnych i międzynarodowych w tej dziedzinie w przygotowaniu do stworzenia konkurencyjnego regionalnego rynku energii.

Społeczeństwo informacyjne i media

– W obu *Republikach*: Przeniesienie do prawa krajowego i wdrożenie nowych ram prawnych obowiązujących w UE w dziedzinie komunikacji elektronicznej. Zapewnienie niezależności organów regulacyjnych oraz zapewnienie tym organom wystarczających środków i wiedzy fachowej. Rozpoczęcie dostosowań prawodawstwa krajowego w dziedzinie mediów audiowizualnych do dorobku prawnego UE.

Kontrola finansowa

– Opracowanie i wdrożenie zasad zdecentralizowanej odpowiedzialności kierowniczej oraz zasad pracy niezależnego funkcjonalnie audytu wewnętrznego, zgodnie z uznanymi standardami międzynarodowymi oraz najlepszymi praktykami w UE.

– Wzmocnienie zdolności operacyjnej oraz niezależności funkcjonalnej i finansowej Najwyższej Izby Kontroli

– Opracowanie procedur i stworzenie zdolności administracyjnej zapewniających skuteczną ochronę interesów finansowych UE.

SPRAWIEDLIWOŚĆ, WOLNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

Wizy, kontrole graniczne, azyl i migracja

– W obu *Republikach*: Zapewnienie infrastruktury technicznej i obsady kadrowej umożliwiających realizację polityki w dziedzinie zintegrowanego zarządzania granicami, w tym wzmocnienia straży granicznej i służby celnej. Poprawa w dziedzinie ułatwień w przekraczaniu granicy poprzez stworzenie nowych posterunków granicznych. Poprawa współpracy między działającymi w obu Republikach agencjami odpowiedzialnymi za zwalczanie handlu ludźmi.

Policja

– W obu *Republikach*: Dalsza restrukturyzacja; zapewnienie rozliczalności; reforma systemu kształcenia funkcjonariuszy policji; zapewnienie współpracy między różnymi organami egzekwowania prawa.

Zwalczania przestępczości zorganizowanej i terroryzmu

– W obu *Republikach*: Opracowanie skutecznego systemu ochrony świadków, uwzględniającego także elementy regionalne. Zaostrzenie walki z przestępstwami gospodarczymi i finansowymi (w tym praniem brudnych pieniędzy i fałszowaniem walut), nadużyciami i korupcją, a także poprawa jakości prawodawstwa krajowego w tym zakresie. Łatwiejsze umieszczanie oficerów łącznikowych delegowanych przez Państwa Członkowskie UE w odpowiednich organach państwowych zajmujących się walką z przestępczością zorganizowaną. Wdrożenie postanowień Konwnecji z Palermo w sprawie transnarodowej przestępczości zorganizowanej.

– W *Serbii*: Poprawa zdolności instytucjonalnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (szczególnie jego dyrekcji ds. przestępczości zorganizowanej). Opracowanie procedur i zdolności instytucjonalnych umożliwiających wymianę informacji wywiadowczych między właściwymi agencjami.

– W *Czarnogórze*: Poprawa zdolności administracyjnej i sądowniczej służącej egzekwowaniu przepisów prawa karnego dotyczących przestępczości zorganizowanej. Wzmocnienie jednostki do spraw zwalczania przestępczości zorganizowanej w obrębie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz zapewnienie koordynacji działań między wszystkimi organami egzekwowania prawa.

3.1. Priorytety krótkoterminowe

– W celu zapewnienia bezpiecznego, demokratycznego i wielonarodowego charakteru Kosowa konieczne jest wdrożenie Norm dla Kosowa zaaprobowanych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ.

– W tym kontekście należy przyjąć do realizacji następujące priorytety:

Priorytety kluczowe

– Zapewnienie pełnego poszanowania praworządności i prowadzenie polityki „zerowej tolerancji" wobec korupcji, przestępczości zorganizowanej i przestępstw finansowych.

– Zapewnienie demokratycznych zasad kierowania służbami publicznymi i świadczenia usług publicznych wszystkim obywatelom Kosowa, umożliwiających stworzenie profesjonalnej, rozliczalnej, dostępnej, reprezentatywnej i przejrzystej administracji publicznej, wolnej od wpływów politycznych.

– Stworzenie atmosfery sprzyjającej trwałej budowie społeczeństwa wielonarodowego oraz powrotowi uchodźców. Zapewnienie wszystkim społecznościom poszanowania, bezpieczeństwa, swobody przemieszczania się i udziału obywatelskiego. Jednoznaczne potępienie wszelkich przejawów nastrojów wrogich wobec społeczności mniejszościowych; Zdecydowane ściganie wszelkich przestępstw na tle międzyetnicznym.

– Stworzenie warunków sprzyjających inwestycjom, wymianie handlowej i wzrostowi gospodarczemu.

– Zapewnienie pełnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii (MTKJ) przy ONZ.

– Pełne przestrzeganie postanowień rezolucji nr 1244 Rady Bezpieczeństwa ONZ i wzmożenie dobrze przygotowanego dialogu z Belgradem. Wykazanie konstruktywnej postawy.

Wymogi polityczne

DEMOKRACJA I PRAWORZĄDNOŚĆ

Tymczasowe instytucje samorządowe

– Zapewnienie w pełni skutecznego funkcjonowania zgromadzenia ustawodawczego, w tym jego komisji, a także rządu i organów samorządu lokalnego, w tym poszanowanie odnośnych regulaminów tych instytucji oraz praw i interesów wszystkich społeczności.

– Zwiększenie nadzoru wykonawczego ze strony zgromadzenia ustawodawczego oraz rozliczalności i przejrzystości tego zgromadzenia.

– Zwiększenie reprezentacji mniejszości w instytucjach Kosowa oraz w służbie cywilnej na szczeblu lokalnym i centralnym.

– Przygotowanie i przeprowadzenie spisu ludności i budynków mieszkalnych z pełnym poszanowaniem norm międzynarodowych.

Wybory

– Przeprowadzenie wolnych i uczciwych wyborów, z zachowaniem zasad przejrzystości. Umocnienie roli niezależnej i wielonarodowej Centralnej Komisji Wyborczej, której powierzone zostanie zadanie przeprowadzenia w przewidzianym terminie wyborów w 2006 r.

– Zapewnienie wszystkim społecznościom możliwości korzystania z prawa do głosowania poprzez przygotowanie odpowiednich lokali wyborczych, zapewnienie bezpieczeństwa i inne środki. Umożliwienie udziału w wyborach przesiedleńcom wewnętrznym i uchodźcom, nawet jeśli ich powrót do Kosowa jest utrudniony.

Administracja publiczna

– Egzekwowanie przejrzystych zasad postępowania oraz procedur rekrutacji, przenoszenia na inne stanowisko, oceny, awansu, i zwalniania pracowników służby cywilnej, w tym pracowników Korpusu Ochrony Kosowa, policji i wymiaru sprawiedliwości, a także przejrzystych procedur zarządzania finansowego.

– Poprawa jakości podstawowych usług publicznych i ich dostępności dla wszystkich społeczności, także jako wkład w ograniczanie zapotrzebowania na usługi świadczone w ramach struktur równoległych.

– Stworzenie i zapewnienie skutecznego funkcjonowania ośrodków kształcenia pracowników służb publicznych, wolnych od wpływów politycznych. Poprawa jakości kształcenia wyższej kadry kierowniczej. Przekształcenie kosowskiego instytutu administracji publicznej w instytucję zdolną zapewnić profesjonalne kształcenie wszystkich pracowników służby cywilnej.

– Przyjęcie ustawy o zarządzaniu kryzysowym i dalsza poprawa skuteczności i profesjonalizmu właściwych instytucji w Kosowie, w tym Korpusu Ochrony Kosowa, w zakresie ochrony ludności, a także dalsza poprawa koordynacji między tymi instytucjami

– Kontynuowanie reformy samorządu lokalnego z uwzględnieniem opinii i interesów wszystkich społeczności w Kosowie, w tym przydział odpowiednich środków budżetowych i poprawa zdolności administracyjnej w celu usprawnienia procesu decentralizacji.

Sądownictwo

– Zapewnienie skuteczności i bezstronności sądów oraz uwolnienie ich od wpływów politycznych.

– Ochrona świadków.

– Wdrożenie automatycznego systemu zarządzania sprawami sądowymi w celu zmniejszenia liczby zaległych spraw sądowych, szczególnie w sprawach cywilnych. Zapewnienie wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych.

– Dalszy rozwój kształcenia i szkoleń w dziedzinie prawa, przeznaczonych szczególnie dla sędziów, prokuratorów i pracowników administracji. Przyjęcie i wdrożenie ustawy o Kosowskim Instytucie Sądownictwa i przekształcenie go w sprawną instytucję odpowiedzialną za kształcenie pracowników sądownictwa.

– Wzmocnienie sądów grodzkich i poprawa skuteczności działań policji w celu zapobiegania praktykom bezprawnego zajmowania, użytkowania i budowy nieruchomości, a także przeciwdziałania im i ich karania.

– Wzmocnienie prokuratury w celu zapewnienia przestrzegania przez nią zasad niezależności i bezstronności.

– Stworzenie podmiotu lub podmiotów, które mogłyby realizować uprawnienia w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w sposób wolny od wpływów politycznych oraz zapewnienie im właściwej zdolności instytucjonalnej.

Polityka zwalczania korupcji

– Wdrożenie przepisów ustawy o zwalczaniu korupcji. Powołanie organu antykorupcyjnego. Przyjęcie i wdrożenie planu zwalczania korupcji.

PRAWA CZŁOWIEKA I OCHRONA MNIEJSZOŚCI

– Zapewnienie dalszego niezależnego działania i właściwego finansowania instytucji bezstronnego rzecznika praw obywatelskich w Kosowie oraz właściwe uwzględnianie zaleceń Rzecznika.

– Ułatwienie powrotu uchodźców i przesiedleńców wywodzących się z wszystkich społeczności i zachęcanie do niego, a także dokończenie odbudowy obiektów uszkodzonych i zniszczonych wskutek wydarzeń z marca 2004 r., w tym zabytków i miejsc kultu religijnego.

– Wzmocnienie struktur administracyjnych i mechanizmów rozliczalności w resorcie właściwym do spraw społeczności etnicznych oraz powrotów uchodźców i przesiedleńców. Dalszy rozwój i wdrażanie wspólnych ram strategicznych w dziedzinie społeczności etnicznych i powrotów oraz opracowanie na szczeblu gminy mechanizmów ułatwiających trwałą integrację osób powracających oraz istniejących mniejszości.

– Przyjęcie i skuteczne egzekwowanie ustawy o językach urzędowych oraz stworzenie skutecznego mechanizmu monitorowania jej wykonania.

– Legalizacja nieformalnych osiedleń. Znalezienie trwałych rozwiązań na rzecz repatriacji grup mniejszości romskiej, mieszkających w szkodliwych warunkach obozowych oraz przesiedleńców wewnętrznych mieszkających w ośrodkach nieformalnych.

– Przyjęcie ustawy o ochronie dziedzictwa kulturowego i ustanowienie mechanizmów administracyjnych dla zapewnienia jej wdrożenia.

– Przyjęcie ustawy o publicznej radiofonii i telewizji oraz ustawy o zniesławieniu. Konsolidacja systemu samoregulacji mediów poprzez powołanie Niezależnej Komisji ds. Mediów, zapewnienie skutecznego działania Rady Prasowej i wdrożenie Kodeksu Prasy.

– Stworzenie właściwych ram prawnych działalności organizacji pozarządowych i umożliwienie tym organizacjom swobodnego funkcjonowania w tych ramach.

– Dokończenie tworzenia prawodawstwa w dziedzinie praw majątkowych oraz dokończenie działań na rzecz ochrony tych praw, zwłaszcza w odniesieniu do tytułu własności, tytułu prawnego do użytkowania i innych praw do nieruchomości mieszkalnych i niemieszkalnych, w tym opracowanie ram prawnych w dziedzinie budownictwa. Harmonizacja przepisów lokalnych oraz stworzenie mechanizmu skutecznego rozstrzygania sporów o mienie handlowe i rolne. Poprawa publicznej świadomości konsekwencji nielegalnego budownictwa.

– Opracowanie strategii obejmującej trwałe uzgodnienia mające zastąpić Dyrekcję Nieruchomości Mieszkalnych w celu uregulowania wszelkich zaległych roszczeń w sprawie nieruchomości mieszkalnych.

– Poprawa jakości kształcenia w szkolnictwie podstawowym, średnim i wyższym, w tym poprawa jakości kształcenia zawodowego i pedagogicznego.

– Zapewnienie skutecznego wdrożenia ustawy o przeciwdziałaniu dyskryminacji.

– Podjęcie konkretnych środków w celu przeciwdziałania wszelkich formom przemocy wobec kobiet i w celu ich karania.

SPRAWY REGIONALNE I ZOBOWIĄZANIA MIĘDZYNARODOWE

– Intensyfikacja współpracy regionalnej i dobrych stosunków sąsiedzkich.

– Zawarcie i wdrożenie umów o wolnym handlu w regionie i uczestnictwo we wszystkich inicjatywach regionalnych, zwłaszcza w inicjatywach podejmowanych w ramach paktu stabilności.

Wymogi gospodarcze

– Dokończenie procesu prywatyzacji zgodnie z harmonogramem Kosowskiego Urzędu Powierniczego.

– Dokończenie przekształcania przedsiębiorstw publicznych (przedsiębiorstwa energetycznego, kolei, zakładów centralnego ogrzewania, wodociągów i zakładów oczyszczania) w spółki. Dalsza restrukturyzacja w celu poprawy jakości zarządzania tymi przedsiębiorstwami, ich wydajności i rentowności. Dalsze umocnienie ram regulacyjnych w odniesieniu do przedsiębiorstw użyteczności publicznej, a także wzmocnienie zdolności administracyjnej niezależnych regulatorów.

– Poprawa przejrzystości i stabilności finansów publicznych. Zapewnienie zgodności budżetu na 2006 r. ze skonsolidowanymi średniookresowymi ramami wydatków.

– Ustalenie i zastosowanie w praktyce priorytetów budżetowych, z zachowaniem ścisłej współpracy z MFW.

– Poprawa dyscypliny finansowej i lepsza kontrola nad wydatkami publicznymi. Ustanowienie skutecznych procedur wykrywania, rozpatrywania i ścigania domniemanych przypadków nadużyć i innych nieprawidłowości mających wpływ na fundusze krajowe i międzynarodowe.

– Kontynuacja prac nad ramowymi przepisami prawnymi i polityką w dziedzinie handlu i dziedzinach związanych z handlem przy zapewnieniu zgodności z zasadami przyjętymi w UE i WTO. Opublikowanie i wdrożenie ustawy o zagranicznej działalności handlowej.

Standardy europejskie

– Poprawa zdolności administracyjnej wszystkich instytucji w celu zapewnienia skutecznej weryfikacji zgodności polityki i prawodawstwa z wymogami UE, zwłaszcza poprzez wzmocnienie struktur odpowiedzialnych za integrację europejską.

RYNEK WEWNĘTRZNY

Swobodny przepływ towarów

– Przygotowanie niezbędnego prawodawstwa oraz stworzenie infrastruktury w dziedzinie normalizacji, certyfikacji, metrologii, akredytacji i oceny zgodności, z uwzględnieniem obszarów komplementarnych w skali regionu.

– Wdrożenie ustawy o handlu wewnętrznym.

Swobodny przepływ kapitału

– Przyjęcie właściwych wymogów ostrożnościowych oraz wzmocnienie roli nadzoru w sektorze finansowym.

Cła i podatki

– Poprawa zdolności instytucjonalnej administracji celnej w dziedzinie zwalczania korupcji i przestępczości transgranicznej. Poprawa zdolności instytucjonalnej jednostki dochodzeniowo-śledczej w sprawach karnych skarbowych.

– Zapewnienie przestrzegania obowiązków wynikających z wdrażania preferencyjnych środków handlowych (związanych z pochodzeniem).

– Zobowiązanie się do przestrzegania zasad kodeksu postępowania w dziedzinie opodatkowania przedsiębiorstw i zapewnienie zgodności nowych środków podatkowych z tymi zasadami.

Zamówienia publiczne

– Przyjęcie i skuteczne wdrożenie zmienionej ustawy o zamówieniach publicznych oraz odpowiednich przepisów wykonawczych. Stworzenie skutecznych procedur rewizyjnych.

Prawo własności intelektualnej

– Opracowanie i wdrożenie prawodawstwa regulującego ochronę praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej. Opracowanie strategii średniookresowej w sprawie poprawy skuteczności egzekwowania tych praw.

Statystyka

– Opracowanie pierwszej grupy wiarygodnych danych statystycznych w dziedzinie rachunków typu narodowego.

POLITYKA SEKTOROWA

Przemysł i MŚP

– Przyjęcie średniookresowej strategii w polityce wobec sektora MŚP, w tym powołanie agencji wspierania sektora MŚP oraz agencji ds. promocji inwestycji. Dalsze wdrażanie postanowień Europejskiej Karty Małych Przedsiębiorstw.

– Przyjęcie ogólnych ram sprawozdawczości finansowej dostosowanych do sytuacji Kosowa, ograniczających stosowanie MSSF/MSR do podmiotów użyteczności publicznej oraz skorzystanie w pełni ze zwolnień przewidzianych w IV i VII dyrektywie w sprawie prawa spółek.

Rolnictwo i rybołówstwo

– Opracowanie i rozpoczęcie wdrażania polityki rozwoju obszarów wiejskich.

– Kontynuacja prac związanych z dostosowaniem prawa krajowego do dorobku wspólnotowego w sektorze weterynaryjnym i fitosanitarnym.

– Dostosowanie systemu identyfikacji i rejestracji bydła do wymogów UE.

Ochrona środowiska

– Przygotowanie do przyjęcia i wdrożenia prawodawstwa w dziedzinie oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z dorobkiem prawnym UE.

– Opracowanie kompleksowego planu działań w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego, zwłaszcza w odniesieniu do zdrowia publicznego, w celu zbliżenia prawa krajowego do dorobku prawnego UE.

– Przygotowanie działań na rzecz poprawy świadomości publiczenj w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego oraz na rzecz zaangażowania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w tej dziedzinie.

Polityka transportowa

– Wdrożenie postanowień Protokołu Ustaleń w sprawie rozwoju podstawowej sieci transportu regionalnego w Europie Południowo-Wschodniej, w tym Obserwatorium ds. Transportu.

– Wdrożenie ustawy o transporcie drogowym. Przyjęcie ustawy o bezpieczeństwie ruchu drogowego i rozpoczęcie realizacji właściwych działań w tej dziedzinie.

– Poprawa zdolności planistycznej w dziedzinie transportu w celu przyjęcia i rozpoczęcia wdrażania ramowej polityki transportowej, w tym opracowanie strategii transportu multimodalnego na szczeblu centralnym i lokalnym.

– Dalsze udoskonalanie zarządzania majątkiem, opartego na analizie dostępnych danych, w dziedzinie utrzymania infrastruktury i prac naprawczych.

– Dostosowanie prawodawstwa krajowego w dziedzinie lotnictwa do dorobku prawnego UE, w przygotowaniu do uczestnictwa w Europejskiej Wspólnej Przestrzeni Lotniczej.

– Rozwój cywilnego zarządu lotniska w Prisztinie, w tym jego personelu i obiektów, w celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa oraz racjonalnego i rozliczalnego zarządzania.

Energia

– Rozpoczęcie realizacji zobowiązań podjętych w ramach Wspólnotowego Traktatu Energetycznego. Zapewnienie rentowności i stabilności przedsiębiorstwa energetycznego, w szczególności poprzez znaczącą poprawę egzekucji należności i struktur zarządzania.

Społeczeństwo informacyjne i media

– Przyjęcie i rozpoczęcie wdrażania polityki w dziedzinie sieci i usług komunikacji elektronicznej, zmierzającej do stworzenia stabilnego otoczenia konkurencyjnego w celu przyciągnięcia inwestycji zagranicznych.

Kontrola finansowa

– Opracowanie strategii publicznej wewnętrznej kontroli finansowej jako podstawy dla realizacji zaleceń średniookresowych w tej dziedzinie.

SPRAWIEDLIWOŚĆ, WOLNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

Wizy, kontrole graniczne, azyl i migracja

– Zacieśnienie współpracy z organami zarządzającymi granicami.

Pranie brudnych pieniędzy

– Zapewnienie skutecznego wypełniania przez centrum informacji finansowej zadań w zakresie gromadzenia i analizy danych dotyczących prania brudnych pieniędzy.

Narkotyki

– Dalsze zwiększanie lokalnej zdolności instytucjonalnej w dziedzinie dochodzeń antynarkotykowych.

Policja

– Poprawa skuteczności dochodzenia w sprawie czynów przestępczych. Przyjęcie i wdrożenie prawodawstwa ustanawiającego Służby Policyjne Kosowa oraz zwiększającego ich możliwości działania, szczególnie w zakresie prowadzenia dochodzeń i kontroli wewnętrznej. Wzmocnienie struktur dowodzenia w policji.

– Zapewnienie niezależności i profesjonalizmu przyszłej kosowskiej akademii bezpieczeństwa publicznego.

Zwalczanie przestępczości zorganizowanej i terroryzmu

– Dalsze zwiększanie lokalnej zdolności operacyjnej pionu policji zajmującego się zwalczaniem przestępczości zorganizowanej. Wdrożenie planu działań na rzecz zwalczania handlu ludźmi.

3.2. Priorytety średnioterminowe

Wymogi polityczne

DEMOKRACJA I PRAWORZĄDNOŚĆ

Administracja publiczna

– Kontynuowanie trwałej reformy administracji publicznej przy jednoczesnym przestrzeganiu ograniczeń budżetowych. Poprawa zdolności administracji lokalnej do świadczenia usług dla ludności w sposób sprawiedliwy i skuteczny.

Sądownictwo

– Określenie i konsolidacja pełnego zbioru przepisów obowiązujących w Kosowie mających na celu poszanowanie praw i interesów wszystkich społeczności, z wykorzystaniem wszelkich źródeł prawa obecnie stosowanych w Kosowie.

– Opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii na rzecz poprawy niezależności sądów oraz autonomii prokuratury.

– Wzmocnienie zdolności administracyjnej i skuteczności sądownictwa oraz wszystkich organów egzekwowania prawa. Zapewnienie skutecznego funkcjonowania kompleksowego systemu pomocy prawnej w Kosowie. Opracowanie alternatywnego mechanizmu rozstrzygania sporów.

– Poprawa systemu penitencjarnego ze szczególnym naciskiem na bezpieczeństwo, kontrolę, zarządzanie, kształcenie zawodowe i programy reintegracji, a także na warunki w obiektach penitencjarnych.

PRAWA CZŁOWIEKA I OCHRONA MNIEJSZOŚCI

– Przyjęcie prawodawstwa w dziedzinie ochrony praw człowieka i praw mniejszości zgodnie z zaleceniami Rady Europy, a także ustanowienie mechanizmów w tym zakresie i ich przestrzeganie.

– Zapewnienie odpowiednich warunków dla funkcjonowania mniejszości i ich równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym Kosowa, w tym podjęcie konkretnych środków dla zapewnienia im bezpieczeństwa, swobody poruszania się, a także sprawiedliwego dostępu do usług publicznych i użyteczności publicznej, w tym zapewnienia niedyskryminującego świadczenia tych usług.

– Wdrożenie ustawy o równości płci. Zapewnienie włączenia problematyki równości płci do wszystkich obszarów polityki i prawodawstwa.

– Opracowanie zintegrowanej polityki ochrony dziedzictwa kulturowego. Aktywne zaangażowanie na rzecz poprawy ogólnej świadomości i poszanowania dziedzictwa kulturowego.

– Zapewnienie wypełniania przez nadawcę publicznego swojej roli jako podmiotu świadczącego usługi publiczne wszystkim społecznościom w ich językach. Sprzyjanie rozwojowi działalności nadawczej przeznaczonej dla mniejszości oraz osiągania stabilności funkcjonowania przez media przeznaczone dla mniejszości. Zapewnienie jednakowych warunków działania mediów prywatnych i publicznych.

– Zapewnienie przejrzystego i równoprawnego dostępu do ewidencji majątkowych w Kosowskiej Agencji Katastralnej i gminnych biurach katastralnych oraz właściwie funkcjonujących mechanizmów rozliczalności w tej Agencji i biurach.

SPRAWY REGIONALNE I ZOBOWIĄZANIA MIĘDZYNARODOWE

– Dalsze wzmocnienie mechanizmów współpracy regionalnej i międzynarodowej w obszarze egzekwowania prawa, w tym przekazywania osób podejrzanych i skazanych oraz wzajemnej pomocy prawnej miedzy różnymi jursydykcjami.

Wymogi gospodarcze

– Przygotowanie podstaw dla rozwoju zdolności kredytowej i zdolności zarządzania długiem.

– Analiza możliwych mechanizmów gwarancyjnych w celu przyciągnięcia inwestycji zagranicznych, szczególnie we współpracy z Wielostronną Agencją Gwarancji Inwestycyjnych.

– Udoskonalenie systemu podatkowego i poprawa zdolności instytucjonalnej administracji podatkowej w celu poprawy ściągalności podatków.

– Opracowanie elastycznej polityki społecznej w celu sprzyjania zatrudnieniu i spójności społecznej oraz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

– Poprawa zdolności instytucjonalnej sektora bankowego w zakresie świadczenia konkurencyjnych usług bankowych i konkurencyjnego finansowania długookresowego. Zapewnienie wiarygodnego i skuecznego nadzoru bankowego, ubezpieczeniowego i emerytalno-rentowego.

– Postęp w pracach nad średniookresową strategią rozwoju oraz planem rozwoju, powiązanymi ze strategiami sektorowymi, uwzględniającymi działania na rzecz ograniczania ubóstwa oraz sharmonizowanymi z ramowym średniookresowym planem wydatków i programem inwestycji publicznych.

Standardy europejskie

RYNEK WEWNĘTRZNY

Swobodny przepływ towarów

– Dalsze przenoszenie do prawa krajowego dyrektyw opartych na nowym i globalnym podejściu oraz dyrektyw opartych na starym podejściu.

– Dalsze przenoszenie do prawa krajowego norm europejskich (EN).

– Powołanie struktury nadzoru rynku.

Cła i podatki

– Dalsze zbliżanie do wspólnotowego dorobku prawnego prawodawstwa w dziedzinie ceł i podatków; dalsza poprawa zdolności administracyjnej do egzekwowania tego prawodawstwa oraz do walki z korupcją, przestępczością transgraniczną i unikaniem zobowiązań podatkowych.

Zamówienia publiczne

– Zapewnienie skutecznego wdrożenia zasad zamówień publicznych przez instytucje i podmioty zamawiające na wszystkich szczeblach, łącznie z opracowaniem narzędzi operacyjnych, zapewnieniem szkoleń oraz poprawą zdolności administracyjnej.

Prawo własności intelektualnej

– Dalsza poprawa skuteczności egzekwowania praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej, zgodnie ze strategią średniookresową.

Statystyka

– Zwiększenie wysiłków na rzecz stworzenia wiarygodnego systemu statystycznego.

POLITYKA SEKTOROWA

Przemysł i MŚP

– Kontynuacja wdrażania postanowień Europejskiej Karty Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz średniookresowej strategii dla sektora MŚP.

– Kontynuacja stopniowego przystosowywania prawa spółek, w tym standardów sprawozdawczości finansowej, do dorobku wspólnotowego.

Rolnictwo i rybołówstwo

– Opracowanie polityki oraz ram regulacyjnych wspierających korzystną gospodarczo reformę gruntów. Wsparcie ochrony gruntów rolnych przed nieplanowaną urbanizacją.

– Rozpoczęcie działań mających na celu identyfikację owiec i kóz oraz rejestrację ich przemieszczania.

– Przygotowanie programu modernizacji zakładów przetwórstwa żywności.

– Rozpoczęcie działań mających na celu zapewnienie skutecznej kontroli produkcji przydomowej, zwłaszcza w odniesieniu do produktów objętych specjalnymi wymogami UE.

Ochrona środowiska

– Przyjęcie i wdrożenie planu działań w dziedzinie ochrony środowiska w przygotowaniu do zbliżenia prawa krajowego do dorobku UE w tej dziedzinie.

– Wdrożenie i wsparcie działań na rzecz poprawy świadomości publicznej w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego oraz na rzecz zaangażowania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w tej dziedzinie.

Polityka transportowa

– Dalsza realizacja postanowień Protokołu Ustaleń w sprawie rozwoju podstawowej sieci transportu regionalnego w Europie południowo-wschodniej.

Energia

– Opracowanie ram legislacyjnych i regulacyjnych sprzyjających rozwojowi partnerstw publiczno-prywatnych i inwestycji mieszanych w sektorze energetycznym, zgodnie z wnioskami z badania dotyczącego generowania inwestycji.

Społeczeństwo informacyjne i media

– Wdrożenie prawodawstwa w dziedzinie sieci i usług komunikacji elektronicznej oraz umocnienie roli niezależnego regulatora.

Kontrola finansowa

– Opracowanie i wdrożenie – w sposób koordynowany przez Ministerstwo Finansów – zasad zdecentralizowanej odpowiedzialności kierowniczej oraz zasad pracy niezależnego funkcjonalnie audytu wewnętrznego, zgodnie z uznanymi standardami międzynarodowymi oraz najlepszymi praktykami w UE, poprzez stworzenie spójnego prawodawstwa w tej dziedzinie oraz właściwej zdolności administracyjnej.

– Wzmocnienie możliwości operacyjnych oraz niezależności funkcjonalnej i finansowej Najwyższej Izby Kontroli.

SPRAWIEDLIWOŚĆ, WOLNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

Narkotyki

– Opracowanie i wdrożenie efektywnego prawodawstwa i strategii zwalczania handlu narkotykami i przeciwdziałania narkomanii.

Zwalczanie przestępczości zorganizowanej i terroryzmu

– Opracowanie i wdrożenie efektywnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej, przestępstw finansowych i terroryzmu. Poprawa lokalnej zdolności operacyjnej do prowadzenia dochodzeń w sprawach dotyczących zorganizowanej działalności przestępczej. Poprawa skuteczności sądownictwa w zakresie ścigania i sądzenia spraw związanych z przestępczością zorganizowaną i przestępstwami finansowymi.

– Opracowanie strategii odbierania broni; dokończenie prac nad prawodawstwem w dziedzinie broni krótkiej i wdrożenie tego prawodawstwa.